

IX. FINACIJSKE OBAVIJESTI

1. MOGUĆNOSTI ISPLATE U GOTOVU NOVCU

Od 1. siječnja 2011. stupio je na snagu Zakon o platnom prometu (Nar. nov., br. 133/09. i 136/12.) te se više NE primjenjuje Odluka o uvjetima i načinu plaćanja gotovim novcem (Nar. nov., br. 36/02.).

Pritom treba voditi računa i o odredbama Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (Nar. nov. br., 87/08. i 25/12.) kojim je određena svota isplate u gotovini do 105.000,00 kn.

Opširnije o tome pročitajte u časopisu RRiF, br. 1/11., str. 274.

Međutim, od 1. siječnja 2013., plaćanje u gotovini drugom obvezniku fiskalizacije, najviše u svoti od 5.000,00 kn, po jednom računu uređuje Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom (Nar. nov., br. 133/12.).

Napomena:

O primjeni Zakona o fiskalizaciji u prometu gotovinom može se pročitati u časopisu RRiF br. 1/13., str. 18., 26. i 31., 3/13., str. 30., 4/13., str. 187. i u RRiF-ovoj knjizi Blagajničko poslovanje i fiskalizacija.

Od 5. srpnja kada je stupio na snagu Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov. br. 79/13.), znatno se mijenja način isplate primitaka oporezivih i neoporezivih prema odredbama Zakona o porezu na dohodak.

U nastavku se daje pregled načela isplata primitka fizičkim osobama.

Tablica 43: Način isplate primitaka fizičkim osobama od 5. srpnja 2013.

ISPLATE KOJE SE MOGU OBAVITI NA ŽIRO-RAČUN ILI TEKUĆI RAČUN (ne u gotovini)	ISPLATE KOJE SE MOGU OBAVITI I U GOTOVU NOVCU	OBVEZNO NA ŽIRO-RAČUN
1	2	
1. plaće - dohodak od nesamostalnog rada (čl. 14. Zakona) - neoporezive plaće, naknade plaće i sve što se u poreznom smislu smatra plaćom, kao dnevnice, terenski dodatak, otpremnine i dr. u visini razlike iznad neoporezive svote, te poduzetnička plaća,	1. mirovine,	1. primitci na osnovi darivanja za zdravstvene potrebe, (čl. 9. st. 1. t. 7. Zakona),
2. primitci od kapitala (čl. 30 Zakona), - dividende i udjeli u dobitku iznad 12.000,00 kn, - kamate na pozajmice, - izuzimanje na teret dobitka tekućeg razdoblja, - dohodak na osnovi opcijske kupnje dionica,	2. nagrade nerezidentima za sudjelovanje na sportskim, umjetničkim i drugim natjecanjima u RH, ako se do završetka natjecanja ne zna koji od natjecatelja ostvaruje pravo na novčanu nagradu, (čl. 32. st. 5. t. 3. Zakona, stupa na snagu 1. siječnja 2015.),	2. primitci od samostalne djelatnosti, (obrt i slobodna zanimanja),
3. primitci od osiguranja (čl. 31),	3. primitci koje ostvaruju djeca do navršene punoljetnosti, odnosno do završetka redovitog školovanja od obavljanja sezonskih poslova uz uvjet da ovi primitci kod jednog isplatitelja ne prelaze 11.000,00 kn,	3. drugi dohodak (autorski honorari, naknade po ugovoru o djelu i ostale isplate koje se smatraju drugim dohotkom) (čl. 32. Zakona),
4. primitci koji se u skladu s čl. 9. ne smatraju dohotkom: - primici od otuđenja financijske imovine (čl.9. st. 1. t. 3),	4. primitci koji se u skladu s čl. 9. ne smatraju dohotkom koji nisu navedeni u stupcu 1.: - obiteljske mirovine koje ostvaruju djeca nakon smrti roditelja, - državne nagrade, - potpore zbog zbrinjavanja HRVI-ja i članova obitelji nestalih branitelja Domovinskog rata, - socijalne potpore, - doplatak za djecu, - primitci osoba s invalidnošću, - potpore zbog uništenja imovine od elem. nepogoda, - nasljedstva i darovi, - primitci od prodaje osobne imovine, - odštete koje nisu u vezi s gospodarstvenom djelatnosti, - primici ostvareni na nagradnim natječajima i natjecanjima (samo ako su propisani pod jednakim uvjetima za sve građane), - novčani dodatci na mirovinu, - potpore djeci u slučaju smrti roditelja planirana u proračunu jedinica lokalne samouprave, - primitci na osnovi osiguranja imovine, života i sl.,	4. primitci od najamnina i zakupnina nekretnina i pokretnih stvari.

ISPLATE KOJE SE MOGU OBAVITI NA ŽIRO-RAČUN ILI TEKUĆI RAČUN (ne u gotovini)	ISPLATE KOJE SE MOGU OBAVITI I U GOTOVU NOVCU	OBVEZNO NA ŽIRO-RAČUN
1	2	
<p>5. primitci na koje se ne plaća porez na dohodak (čl. 10. Zakona):</p> <ul style="list-style-type: none"> • učenika i studenata na redovitom školovanju za rad učeničkih i studentskih udruga prema posebnim propisima, • stipendije učenicima i studentima za vrijeme njihova redovitog školovanja, a koje se do propisane svote i ne smatraju drugim dohotkom te stipendije koje služe za pokriće troškova iz čl. 45. st. 1. t. 7. Pravilnika, osim troškova školarine koji se isplaćuju na račun visokog učilišta • sportske stipendije, nagrade za sportska ostvarenja i naknade sportašima amaterima prema posebnim propisima do propisanih svota, • primitci od dividendi i udjela u kapitalu do ukupno 12.000,00 kn godišnje, čl. 10. st. 1. t. 19. Zakona, 	<p>5. isplate iz čl. 10. Zakona na koje se ne plaća porez na dohodak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - svote koje poslodavci isplaćuju radnicima do neoporezive svote: - dnevnice u zemlji i inozemstvu, terenski dodatak, pomorski dodatak, naknade prijevoznih troškova na i noćenja na službenom putu, prijevoz na posao i s posla mjesnim i međumjesnim prijevozom, naknade za korištenje privatnog automobila za službene svrhe (2,00 kn po kilometru), potpore zbog invalidnosti radnika, potpore obitelji u slučaju smrti radnika i radnicima u slučaju smrti člana obitelji, potpore zbog neprekidnog bolovanja, dar djetetu do 15. god. života, prigodne nagrade (regres, božićnica i sl.), jubilarne nagrade, naknade za odvojeni život, pomorski dodatak, otpremnine do 6.400,00 kn po godini staža ili do 8.000,00 kn zbog profesionalne nesposobnosti za rad po godini staža, potpore za novorođenče te navedeni primitci koje sebi isplaćuju obrtnici i slobodna zanimanja, 	
<p>6. naknade za rad u vezi s izborom čije je održavanje propisano posebnim zakonom, ako se isplaćuje do 1.600,00 kn po održanom izboru,</p>	<p>6. ostali primitci iz čl. 10. Zakona:</p> <ul style="list-style-type: none"> - naknade zbog privremene nezaposlenosti, - nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada, - naknade štete zbog posljedica nesreće na radu, - naknade za rad osuđenih osoba u kazneno popravnim domovima, - sindikalne socijalne pomoći, - premije dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja do 500,00 kn mjesečno koje uplaćuju poslodavci za svoje radnike, - primitci koji se kao bespovratna sredstva isplaćuju iz fondova EU, 	
<p>7. naknade za otkup sekundarnih sirovina i otpada koje se smatraju osobnom imovinom iznad 1.600,00 kn mjesečno,</p>	<p>7. drugi dohodak koji ostvaruju osobe radom u sezonskim poslovima u poljoprivredi na temelju čl. 2. st. 2. Pravilnika o sadržaju i obliku ugovora o sezonskom radu u poljoprivredi i vrijednosnog kupona (Nar. nov., br. 64/12.),</p>	
<p>8. naknade za rad u vezi s izborom čije je održavanje propisano posebnim zakonom,</p>	<p>8. isplate predujma dohotka obrtnika i slobodnih zanimanja,</p>	
<p>9. svi primitci koji se poreznim odnosno fizičkim osobama isplaćuju iz proračuna RH.</p>	<p>9. isplate s osnove povrata pozajmica.</p>	

Napomena:

Navedeni primitci u tablici 1. mogu se i dalje davati umjesto u novcu i u naravi, kao i do sada, do neoporezive svote i iznad neoporezive svote, uz propisani porezni položaj kao i primitci koji se isplaćuju u novcu.

Napomena:

U kaznenim odredbama Zakona o porezu na dohodak (čl. 67. st. 1. t. 4.) je navedeno da će se za prekršaj kazniti novčanom kaznom od 500,00 do 50.000,00 kn "pravne i fizičke osobe koje isplate građanima ne obavljaju preko žiro-računa kod ovlaštene organizacije za platni promet".

Dakle, misli se na dohotke građana, ali ne i ostalih fizičkih osoba - obrtnika i slobodnih zanimanja. Opširnije o tome može se pročitati u časopisu RRiF, br. 2/13.

2. SPRJEČAVANJE PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORIZMA

Od 1. siječnja 2009. primjenjuje se Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (Nar. nov., br. 87/08. i 25/12., dalje: Zakon).

Zakonom su definirani obveznici njegove primjene. Njihov krug je mnogo širi no što je bio u Zakonu o sprječavanju pranja novca (Nar. nov., br. 69/97. do 142/03.) koji je prestao važiti 31. prosinca 2008.

U krugu obveznika primjene Zakona nalaze se, uz ostale obveznike primjene Zakona, i **pravne i fizičke osobe koje obavljaju poslove u okviru sljedećih profesionalnih djelatnosti: odvjetnik, odvjetničko društvo i javni bilježnik; revizorsko društvo i samostalni revizor; fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja.**

Obveznici primjene Zakona provode mjere za sprječavanje i otkrivanje pranja novca te financiranja terorizma određene Zakonom koje su svrstane u deset skupina.

Zakon uvodi i ograničenje **gotovinske naplate** koja se odnosi se na sve pravne i fizičke osobe koje, obav-

ljajući registriranu djelatnost, u nekim transakcijama primaju gotov novac. Prema tom ograničenju u poslovanju gotovim novcem, **ne smiju se u Republici Hrvatskoj obavljati naplate u gotovini u iznosu koji prelazi 105.000,00 kn odnosno u poslovima s nerezidentima u vrijednosti koja prelazi 15.000,00 EUR prilikom: prodaje robe i pružanja usluga; prodaje nekretnina; primanja zajmova; prodaje prenosivih vrijednosnih papira ili udjela.**

Ograničenje primanja gotovinskih plaćanja vrijedi i u slučaju ako se plaćanje kod navedenih transakcija obavlja u više međusobno povezanih gotovinskih transakcija koje ukupno prelaze iznos 105.000,00 kn odnosno koje prelaze vrijednost od 15.000,00 EUR.

Naplate koje prelaze navedene svote moraju se provesti bezgotovinski preko računa u kreditnoj instituciji.

Napomena:

O obveznicima i mjerama pisano je u časopisu RRiF br. 3/11., str. 120, 4/11., str. 101., 5/11., str. 140., 8/11., str. 111., 10/11., str. 147., 12/11., str. 187., 3/12., str. 149. (interni akt), 4/12., str. 124., 7/12., str. 136., 8/12., str. 130. te u posebnom priručniku (vidi narudžbenicu).

3. VODEĆI BROJEVI BANAKA

U nastavku se daje popis banaka s pripadajućim vodećim brojevima i SWIFT adresama koje u Hrvatskom sustavu velikih plaćanja imaju otvoren račun za namiru.

Tablica 44. Pregled banaka i vodećih brojeva

Red. br.	NAZIV BANKE	VODEĆI BROJ BANKE	SWIFT ADRESA (BIC)
1.	A ŠTEDNA BANKA MALOG PODUZETNIŠTVA d.d.	6717002	ASBZ HR 22
2.	BANCO POPOLARE CROATIA d.d. Zagreb	4115008	BPCR HR 22
3.	BANKA BROD d.d. Slavonski Brod	4124003	BBRD HR 22
4.	BANKA KOVANICA d.d. Varaždin	4133006	SKOV HR 22
5.	BANKA SPLITSKO-DALMATINSKA d.d. Split	4109006	DALM HR 22
6.	BKS BANK d.d. Rijeka	2488001	BFKK HR 22
7.	CENTAR BANKA d.d. Zagreb	2382001	CBZG HR 2X
8.	CREDO BANKA d.d. Split	2491005	CDBS HR 22
9.	CROATIA BANKA d.d. Zagreb	2485003	CROA HR 2X
10.	ERSTE & STEIERMÄRKISCHE BANK d.d. Rijeka	2402006	ESBC HR 22
11.	HRVATSKA BANKA ZA OBNOVU I RAZVITAK Zagreb	2493003	HKBO HR 2X
12.	HRVATSKA NARODNA BANKA	1001005	NBHR HR 2D
13.	HRVATSKA POŠTANSKA BANKA d.d. Zagreb	2390001	HPBZ HR 2X
14.	HYPO ALPE-ADRIA-BANK d.d. Zagreb	2500009	HAAB HR 22
15.	IMEX BANKA d.d. Split	2492008	IMXX HR 22
16.	ISTARSKA KREDITNA BANKA UMAG d.d. Umag	2380006	ISKB HR 2X
17.	JADRANSKA BANKA d.d. Šibenik	2411006	JADR HR 2X
18.	KARLOVAČKA BANKA d.d. Karlovac	2400008	KALC HR 2X
19.	KREDITNA BANKA ZAGREB d.d. Zagreb	2481000	KREZ HR 2X
20.	KVARNER BANKA d.d. Rijeka	2488001	BFKK HR 22
21.	MEĐIMURSKA BANKA d.d. Čakovec	2392007	MBCK HR 2X

Red. br.	NAZIV BANKE	VODEĆI BROJ BANKE	SWIFT ADRESA (BIC)
22.	NAVA BANKA d.d. Zagreb	2495009	NAVB HR 22
23.	OBRTNIČKA ŠTEDNA BANKA d.d. Zagreb	6716000	OBAN HR 22
24.	OTP BANKA HRVATSKA d.d. Zadar	2407000	OTPV HR 2X
25.	PARTNER BANKA d.d. Zagreb	2408002	PAZG HR 2X
26.	PODRAVSKA BANKA d.d. Koprivnica	2386002	PDKC HR 2X
27.	PRIMORSKA BANKA d.d. Rijeka	4132003	SPRM HR 22
28.	PRIVREDNA BANKA ZAGREB d.d. Zagreb	2340009	PBZG HR 2X
29.	RAIFFEISENBANK AUSTRIA d.d. Zagreb	2484008	RZBH HR 2X
30.	SAMOBORSKA BANKA d.d. Samobor	2403009	SMBR HR 22
31.	SLATINSKA BANKA d.d. Slatina	2412009	SBSL HR 2X
32.	SOCIETE GENERALE- SPLITSKA BANKA d.d. Split	2330003	SOGE HR 22
33.	ŠTEDBANKA d.d. Zagreb	2483005	STED HR 22
34.	VABA d.d. BANKA Varaždin	2489004	VBVZ HR 22
35.	VENETO BANKA d.d. Zagreb	2381009	CCBZ HR 2X
36.	VOLKSBANK d.d. Zagreb	2503007	VBCR HR 22
37.	ZAGREBAČKA BANKA d.d. Zagreb	2360000	ZABA HR 2X

4. OIB U PLATNOM PROMETU

Naredbom o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba propisano je korištenje "novih" modela plaćanja javnih prihoda vezanih uz OIB.

Iz Naredbe proizlazi da se već od 1. siječnja 2010. uvodi OIB na nalogima za plaćanje javnih prihoda, uz napomenu da **se do opoziva još uvijek mogu koristiti i do sada važeći modeli plaćanja.**

Nadalje, prilikom plaćanja vlastitih prihoda proračuna države, županija, gradova i općina (računi vrste "18"), poreza na dobit, poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak te doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (računi vrste "17") na nalogima za plaćanje u polje "model" upisuje se brojcana oznaka "68", a u polje "poziv na broj odobrenja" kao prvi podatak se upisuje brojcana oznaka vrste prihoda koji se uplaćuje, te kao drugi podatak OIB. Ukratko, prilikom plaćanja obveznih doprinosa i poreza za isplatu plaća (dohotka od nesamostalnog rada) potrebno je koristiti model 68.

Pri uplati zajedničkih prihoda proračuna te prihoda za financiranje drugih javnih potreba (računi vrste "17") na nalogima za plaćanje u polje "model" upisuje se brojcana oznaka "67", a u polje "poziv na broj odobrenja" kao podatak prvi upisuje se OIB.

Primjer 1.

Ispunjavanje naloga za plaćanje doprinosa za mirovinsko osiguranje – za osiguranike po osnovi rada, za poslodavca pravnu osobu / fizičku osobu (I. stup):

Državni proračun: HR1210010051863000160

Novi model plaćanja: 68 8109 – OIB (11 znamenki) – R-Sm

Primjer 2.

Ispunjavanje naloga za plaćanje članarine turističkim zajednicama:

Članarina turističkim zajednicama:
HR88100100517.....

Model plaćanja: 67 OIB

Modeli "05, 12, 21, 22, 66" za plaćanje prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba, koji u svom sadržaju imaju podatak o matičnome broju pravne osobe (MB), odnosno matični broj građana (MBG) mogu se koristiti do opoziva. Za očekivati je da će se ovaj "dvojni" sustav oznaka u plaćanju vrlo brzo "prebaciti" na sustav s OIB-om.

5. STOPA ZATEZNE I UGOVORNE KAMATE

Izmjenama Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (Nar. nov., br. 108/12., 144/12., 81/13. i 112/13. dalje: ZFPPN) iz lipnja 2013. izmijenjen je način utvrđivanja stope zakonskih i ugovornih zatezних kamata između poduzetnika te između poduzetnika i osoba javnog prava.

Odredbe navedenog propisa primjenjuju se na ugovorne obveze od 30. lipnja 2013. za obračun zakonskih zateznih kamata i ugovornih zateznih kamata između poduzetnika, odnosno poduzetnika i osoba javnog prava u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze, pod uvjetom da je do isporuke robe ili pružanja usluge došlo nakon 30. lipnja 2013., dok se na isporuke nastale prije 30. lipnja 2013. i dalje primjenjuju odredbe Zakona o obveznim odnosima (Nar. nov., br. 35/05., 41/08. i 125/11., dalje: ZOO)

Odredbe čl. 29. ZOO-a (kojima je ranije, na jedinstven način, bilo uređeno pitanje obveze isplate zateznih kamata) i dalje ostaju na snazi i primjenjuju se na sve »ostale odnose«, osim na novčane obveze između poduzetnika odnosno poduzetnika i osoba javnog prava u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze (a koji su sada uređeni čl. 12.a ZFPPN-a kao posebnim propisom).

To konkretno znači da se na sve ugovorne obveze koje su nastale (sklopljene) prije 30. lipnja 2013. (zaključno s 29. lipnja 2013.) primjenjuju odredbe ZOO-a o zateznim kamata, odnosno kod kašnjenja s ispunjenjem novčane obveze u odnosima između poduzetnika – trgovaca te trgovaca i osoba javnog prava, u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze, stopa zateznih kamata od 15% (a ne nove stope utvrđene prema odredbama ZFPPN) ali uz uvjet da je i isporuka robe ili usluge obavljena prije 30. lipnja 2013.

Ako je, međutim, isporuka robe ili usluge obavljena 30. lipnja 2013. ili nakon toga datuma, vjerovnik od dužnika u slučaju kašnjenja s plaćanjem može naplatiti zateznu kamatu prema novim, stopama:

- 12,40% godišnje za razdoblje od dospijeca pa do 31. prosinca 2013.
- 12,35% godišnje za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja 2014).

Od 1. siječnja 2008. sukladno odredbama ZOO-a (čl. 1164.) prestaje važiti većina odredaba Zakona o kamata (Nar. nov., br. 94/04.), međutim odredba čl. 3. je i dalje u primjeni. Prema čl. 3. Zakona o kamata koji je stupio na snagu 20. srpnja 2004., pri obračunu zatezne kamate za godinu primjenjuje se matematički model (1):

$$K = C \times p \times n / 100 \quad (1)$$

$$K = C \times p \times d / 36.500 \quad (2)$$

gdje oznake imaju sljedeće značenje:

K = zatezna kamata

p = stopa zatezne kamate

C = glavnica

n = broj godina.

d = broj dana

Za obračunsko razdoblje kraće od jedne godine primjenjuje se kalendarski broj dana za tu godinu i matematički izraz pod (2).

To znači da za izračun zatezne kamate više nije do puštena primjena konformne metode niti u ispod godišnjem razdoblju već se primjenjuje pro proporcionalni (jednostavni) način obračuna.

Napomena:

Opširnije o tome pisali smo u časopisu RRiF, br. 8/04., str. 44., 12/08., str. 23. i 10/11., str. 74., gdje je navedeno i vjerodostojno tumačenje čl. 3. st. 1. Zakona o zateznim kamata (Nar. nov., br. 58/04.) te u Priručniku o kamata.

5.1. PREGLED STOPA ZATEZNIH KAMATA ZAKLJUČNO S 29. LIPNJA 2013.

Pregled i izračun daje se temeljem ESKONTNE STOPE HNB-a od 7% godišnje na dan 31. prosinca 2013. koja je objavljena u Nar. nov., br. 83/13.

Tablica 45: Prikaz važećih stopa zateznih kamata (zakonskih i ugovornih) za isporuku robe ili usluge obavljene prije 30. lipnja 2013. (zaključno s 29. lipnja 2013.)

UGOVORNI ODNOSI	ZAKONSKA zatezna kamata
između TRGOVACA (poduzetnika) međusobno	15,00%
Između TRGOVCA (poduzetnika) I OSOBE JAVNOG PRAVA kada je osoba javnog prava (grad, općina, županija, RH i dr.) DUŽNIK novčane obveze	15,00%
Između TRGOVCA (poduzetnika) I OSOBE JAVNOG PRAVA kada je osoba javnog prava VJEROVNIK novčane obveze	15,00%
- POTROŠAČKI UGOVORI (dužnici su građani kao potrošači, - TRGOVCI kada sklapaju ugovore izvan svoje gospodarske djelatnosti... - GRAĐANSKOPRAVNI UGOVORI između građana međusobno - IZVANUGOVORNI ODNOSI	12,00%
s FINANCIJSKIM, KREDITNIM i sl. INSTITUCIJAMA (banke, leasing društva, osiguravajuća društva...)	15,00%

5.2. PREGLED STOPA ZATEZNIH KAMATA OD 30 LIPNJA 2013. DO 30. LIPNJA 2014.

„Prema objavi HNB-a (Nar. nov., br. 86/13.), „prosječna kamatna stopa“ za referentno razdoblje od 1. prosinca 2012. do 31. svibnja 2013. je 5,40%. – stoga je „referentna stopa“ za razdoblje od 30 lipnja 2013 do 31. prosinca 2013. - 4,40%.

Prema objavi HNB-a (Nar. nov. br. 1/14.) »prosječna kamatna stopa« (za referentno razdoblje od 1. lipnja 2013. do 30. studenoga 2013. je 5,35%. – stoga je nova »referentna stopa« u periodu od 1. siječnja 2014. do 30. lipnja 2014. - 4,35.

S obzirom da je u odnosima između poduzetnika te poduzetnika i osoba javnog prava u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze zakonska zatezna kamata jednaka referentnoj stopi uvećanoj za 8 postotnih poena zakonska zatezna kamatna stopa od 30. lipnja 2013. do 31. prosinca 2014. je 12,40 % (5,40 – 1 + 8), dok je od 1. siječnja do 30 lipnja 2014. 12,35% (5,35 – 1 + 8)

Tablica 46: Prikaz važećih stopa zatezних kamata (zakonskih i ugovornih) za isporuke robe ili usluge obavljene 30. lipnja 2013. i poslije.

UGOVORNI ODNOSI	ZAKONSKA zatezna kamata	
	od 30. 06. do 31. 12. 2013	od 1. 1. do 30. 6. 2014.
između TRGOVACA (poduzetnika) međusobno	12,40%	12,35%
Između TRGOVCA (poduzetnika) I OSOBE JAVNOG PRAVA kada je osoba javnog prava (grad, općina, županija, RH i dr.) DUŽNIK novčane obveze	12,40%	12,35
Između TRGOVCA (poduzetnika) I OSOBE JAVNOG PRAVA kada je osoba javnog prava VJEROVNIK novčane obveze	15,00%	15,00%
- POTROŠAČKI UGOVORI (dužnici su građani kao potrošači, - TRGOVCI kada sklapaju ugovore izvan svoje gospodarske djelatnosti...) - GRAĐANSKOPRAVNI UGOVORI (između građana međusobno) - IZVANUGOVORNI ODNOSI	12,00%	12,00%
FINANCIJSKIM, KREDITNIM i sl. INSTITUCIJAMA (banke, leasing društva, osiguravajuća društva...)	15,00%	15,00%

Napomena:

- od 30. lipnja 2013 stopu zatezne kamate više nije moguće ugovarati u odnosima između poduzetnika i osoba javnog prava već samo u odnosima između poduzetnika, a u takvim odnosima ugovorena stopa zatezne kamate može biti samo do visine zakonske zatezne kamate, ali ne i iznad toga.

- Za isporuke roba i usluga obavljenih prije 30 lipnja 2013 (zaključno s 29. lipnja 2013). ako je nastalo kašnjenje u roku plaćanja primjenjuje se stara stopa od 15%.

Tablica 47: Stopa zakonske zatezne kamate koja se obračunava kod zakašnjenja s plaćanjem u odnosima IZMEĐU PODUZETNIKA (kao i između poduzetnika i osoba javnog prava u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze):

RAZDOBLJE	KAMATNA STOPA (godišnja)
do 30. lipnja 2013. (zaključno sa 29. 06. 2013.)	15%.
od 30. lipnja do 31. prosinca 2013.,	12,40% (5,40 – 1 + 8)
od 1. siječnja 2014. do 30. lipnja 2014.	12,35% (5,35 – 1 + 8).

5.3. PREGLED UGOVORNIH KAMATA

Ugovorne kamate predstavljaju cijenu za korištenje tuđim novčanim ili materijalnim sredstvima. Kako im i samo ime kaže, prepuštene su ugovaranju samih ugovornih strana i o njima samima ovisi hoće li ih ugovoriti ili ne. Međutim, kod ugovora o zajmu (novčanom ili robnom) dužnik ih duguje i ako nisu posebno ugovorene, ali nema zakonskih zapreka da ugovorne strane ovu kamatu, ako to žele, ugovorom isključe. Za razliku od zatezних kamata, ugovorne kamate teku od nastanka određenog obveznog odnosa do dospijeca obveze, no nastavljaju i dalje teći nakon dospijeca obveze ako je stopa zatezne kamate niža od stope ugovorne kamate.

Tablica 48: Prikaz ugovornih kamatnih stopa IZMEĐU PODUZETNIKA od 1. srpnja 2011.

NAJVIŠE DOPUŠTENA UGOVORNA KAMATNA STOPA	STOPA KOJA SE PRIMJENJUJE AKO UG. STRANKE KAMATU NISU ISKLJUČILE ili NISU ODREDILE NJENU STOPU	AKO STRANKE ISKLJUČE OBVEZU OBRAČUNAVANJA I ISPLATE KAMATE
do 18 % godišnje	6 % godišnje	0 %

KAMATE U POSLOVANJU PODUZETNIKA I DRUGIH OSOBA

(Autori: Tamara Cirkveni, Jelena Čuveljak, Katarina Horvat Jurjec, Martina Orlović, Boško Šego, Lucija Turković-Jarža)

Uredila:
Mr. sc. Katarina HORVAT JURJEC,
dipl. oec. i ovl. rač.

Opseg: 228 str. Cijena: 120,75 kn

Tablica 50. Pregled zateznih kamata i eskontnih stopa od 1990. do 2007. godine

ZATEZNE KAMATE (ZAKONSKE) ZA RAZDOBLJE		ZATEZNE KAMATE ZA POREZ NA PROMET, CARINE I DRUGE PRISTOJBE ZA RAZDOBLJE		ESKONTNA STOPA ZA RAZDOBLJE	
(1)		(2)		(3)	
01.01.1990. – 30.06.1990.	28,08 % godišnje	01.01.1990. – 31.01.1991.	0,1% dnevno	01.01.1990. – 30.06.1990.	23,40% godišnje
01.07.1990. – 12.10.1990.	16,80% godišnje	01.02.1991. – 23.07.1991.	0,5% dnevno	01.07.1990. – 12.10.1990.	14% godišnje
13.10.1990. – 09.11.1990.	30% godišnje	24.07.1991. – 15.11.1991.	0,1% dnevno	13.10.1990. – 09.11.1990.	25% godišnje
10.11.1990. – 31.03.1991.	36% godišnje	16.11.1991. – 25.06.1992.	0,5% dnevno	10.11.1990. – 31.03.1991.	30% godišnje
01.04.1991. – 31.12.1991.	48% godišnje	26.06.1992. – 30.06.1992.	27,95% mjesečno	01.04.1991. – 31.12.1991.	40% godišnje
01.01.1992. – 30.04.1992.	14,88% mjesečno	01.07.1992. – 31.07.1992.	24,05% mjesečno	01.01.1992. – 30.04.1992.	12,4% mjesečno
01.05.1992. – 31.05.1992.	18% mjesečno	01.08.1992. – 31.08.1992.	27,82% mjesečno	01.05.1992. – 31.05.1992.	15% mjesečno
01.06.1992. – 30.06.1992.	25,80% mjesečno	01.09.1992. – 30.09.1992.	26,39% mjesečno	01.06.1992. – 30.06.1992.	21,5% mjesečno
01.07.1992. – 31.07.1992.	22,20% mjesečno	01.10.1992. – 31.10.1992.	31,85% mjesečno	01.07.1992. – 31.07.1992.	18,5% mjesečno
01.08.1992. – 31.08.1992.	25,68% mjesečno	01.11.1992. – 31.12.1992.	36,79% mjesečno	01.08.1992. – 31.08.1992.	21,4% mjesečno
01.09.1992. – 30.09.1992.	24,36% mjesečno	01.01.1993. – 28.02.1993.	28,6% mjesečno	01.09.1992. – 30.09.1992.	20,3% mjesečno
01.10.1992. – 31.10.1992.	29,40% mjesečno	01.03.1993. – 31.08.1993.	32,5% mjesečno	01.10.1992. – 31.10.1992.	24,5% mjesečno
01.11.1992. – 31.12.1992.	33,96% mjesečno	01.09.1993. – 30.09.1993.	37,05% mjesečno	01.11.1992. – 31.12.1992.	28,3% mjesečno
01.01.1993. – 28.02.1993.	26,4% mjesečno	01.10.1993. – 07.10.1993.	27,3% mjesečno	01.01.1993. – 28.02.1993.	22% mjesečno
01.03.1993. – 31.08.1993.	30% mjesečno	08.10.1993. – 30.11.1993.	3,9% mjesečno	01.03.1993. – 31.08.1993.	25% mjesečno
01.09.1993. – 30.09.1993.	34,2% mjesečno	01.12.1993. – 31.12.1993.	10,5% mjesečno	01.09.1993. – 30.09.1993.	28,5% mjesečno
01.10.1993. – 07.10.1993.	25,2% mjesečno	01.01.1994. – 31.01.1994.	178,84% godišnje	01.10.1993. – 07.10.1993.	21% mjesečno
08.10.1993. – 21.10.1993.	3,6% mjesečno	01.02.1994. – 28.02.1994.	211,22% godišnje	08.10.1993. – 30.11.1993.	3% mjesečno
22.10.1993. – 30.11.1993.	9% mjesečno	01.03.1994. – 10.03.1994.	46,40% godišnje	01.12.1993. – 31.12.1993.	2,5% mjesečno
01.12.1993. – 31.12.1993.	8,5% mjesečno	11.03.1994. – 31.03.1994.	46,12% godišnje	01.01.1994. – 31.01.1994.	13,75% godišnje
01.01.1994. – 31.01.1994.	124,26% godišnje	01.04.1994. – 30.06.1994.	36% godišnje	01.02.1994. – 28.02.1994.	15,33% godišnje
01.02.1994. – 03.02.1994.	144,53% godišnje	01.07.1994. – 31.12.1994.	30% godišnje	01.03.1994. – 03.05.1994.	11% godišnje
04.02.1994. – 28.02.1994.	56,59% godišnje	Zatezna kamata na porez, prirez, doprinose i druge javne prihode*	Zatezna kamata na carine i druge uvozne pristojbe*	04.05.1994. – 30.06.1994.	9,5% godišnje
01.03.1994. – 10.03.1994.	47,98% godišnje			01.07.1994. – 31.07.1996.	8,5% godišnje
11.03.1994. – 31.03.1994.	47,18% godišnje	01.01.1995. – 28.03.1995.	30% godišnje	01.01.1995. – 07.05.1996.	30% godišnje
01.04.1994. – 30.06.1994.	30% godišnje	29.03.1995. – 07.05.1996.	24% godišnje	08.05.1996. – 30.06.2002.	18% godišnje
01.07.1994. – 07.05.1996.	22% godišnje	08.05.1996. – 30.06.2002.	18% godišnje	01.07.2002. – 31.12.2007.	15% godišnje
08.05.1996. – 10.09.1996.	24% godišnje	01.07.2002. – 31.12.2007.	15% godišnje	Kamata na povrat poreza, carina, doprinosa i dr.	11.04.2000. – 22.10.2002.
11.09.1996. – 30.06.2002.	18% godišnje				5,9% godišnje
01.07.2002. – 31.12.2007.	15% godišnje			11.09.1996. – 30.06.2002.	6,5% godišnje
				01.07.2002. – 31.12.2007.	7,5% godišnje

Nastavak u tablici 51.

Tablica 51. Pregled eskontnih stopa i zateznih kamata u 2008., 2009., 2010., 2011., 2012. i 2013.

Tek. br.	MJESEC/GODINA	ESKONTNA STOPA HNB U %		ZATEZNA KAMATA*	
		mjesečna	god.	Između poduzetnika	Između poduzetnika, državnih tijela i dr.
	2008.	-	9,0	17,0	14,0
	2009.	-	9,0	17,0	14,0
	2010.	-	9,0	17,0	14,0
	1. - 6. 2011.	-	9,0	17,0	14,0
	7. - 12. 2011.	-	7,0	15,0	12,0
	2012.		7,0	15,0	12,0
	do 29. 6. 2013.		7,0	15,0	12,0

* Vrijedi za ugovorne obveze nastale prije 30. 6. 2013.

Napomena:

Za razdoblje nakon 30. lipnja 2013. vidjeti pregled kamata pod točkom 5.2.

JESTE LI SE PRETPLATILI NA RRIF ZA 2014.

OBAVIJESTI U VEZI S PRETPLATOM I NARUDŽBAMA:
01/4699-760 mob. 099/4699-760
ili na: www.rrif.hr

5.5. ZAJMOVI, KAMATE I POREZI U I. POLUGODIŠTU 2014.

Kamatne stope se slobodno ugovaraju, ali do visine najviše stope ugovorenih kamata koje proizlaze iz čl. 26. ZOO-a vodeći računa o tome jesu li ugovaratelji trgovci ili građani (vidjeti pregled stopa na prethodnim stranicama izračunane prema visini eskontne stope od 7% godišnje). Kad je u pitanju zajmovni odnos poduzetnik fizička osoba, treba imati na umu minimum kojeg određuju porezni propisi.

1. Ako zajam daje pravna osoba i obrtnik svojim zaposlenicima, članovima društva ili drugim fizičkim osobama (najviše 12% godišnje), treba ugovoriti **minimalno kamatu od 3%** godišnje sukladno čl. 14. st. 3. Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 177/04. do 148/13.) kako ne bi morali obračunati dohodak u naravi i na to platiti porez (prirez i doprinose). Od 1. srpnja 2013. kamata je oslobođena PDV-a (prema čl. 40. st. 1. t.b) Zakona o PDV -u (Nar. nov. br. 73/13. - 153/13., Rješenje USRH)

2. Na kamate (osim zateznih do visine zakonske zatezne kamate) koje s temelja **danih zajmova međusobno zaračunavaju trgovačka društva ili obrtnici, NE obračunava se PDV.** (oslobođeno prema čl. 40. st. 1. t.b) Zakona o PDV-u. No, za obračun kamata (ako su ugovorene) zajmodavac NE treba ispostaviti račun osim na zahtjev primatelja isporuke.

Navedeno proizlazi iz čl. 78. st. 3. Zakona o PDV-u.

3. Ako fizičke osobe daju zajam pravnoj osobi, može bezkamatno, a primjenjuje se također odredba čl. 26. ZOO-a i najviša stopa kamata u visini od 12% godišnje (na bazi eskontne stope od 7%).

No, prilikom isplata kamata ovim zajmodavcima trgovačko društvo će morati obračunati i obustaviti porez na dohodak od kamata po odbitku po stopi od 40% i odgovarajući prizrez (čl. 30. st. 3. Zakona u vezi sa čl. 51. st. 2. Zakona o porezu na dohodak). Ali, zajmovi se mogu od strane fizičkih osoba davati i beskamatno. Ako je obveznik PDV-a, tada mora izdati račun za kamate te navesti da su oslobođene PDV-a (prema čl. 40. st. 1. t.b) Zakona o PDV-u.

4. Kamate koje plaćaju domaći poduzetnici inozemnim nebankarskim pravnim osobama (osim za kamate za nabavu opreme ili nabave dobara na robni kredit, te kamata koje se plaćaju inozemnim bankama ili drugim financijskim institucijama), pri plaćanju tih kamata obračunava se i plaća porez po odbitku od 15% iz svote kamate (čl. 31. Zakona o porezu na dobit – Nar. nov., br. 177/04. do 148/13.), osim ako je u primjeni međunarodni ugovor kad se postupa prema njemu. Za to domaći isplatiatelj treba osigurati propisanu potvrdu (v. Pravilnik o porezu na dobit - Nar. nov., br. 95/05. do 148/13.). Detaljnije o tome u RRiF-u br. 4/10., str. 101.

Ako se kamata isplaćuje povezanim društvima iz EU, tada se od 1. srpnja 2013. ne obračunava porez po odbitku ako su ispunjeni uvjeti iz čl. 31. b) – d) Zakona o porezu na dobit. Navedeno oslobođenje primjenjuje se ako isplatiatelj u trenutku isplate ima potvrdu mjerodavnog poreznog tijela o tome da je primatelj navedene naknade porezni obveznik.

Ako se pak kamate isplaćuju inozemnim fizičkim osobama koje su dale zajmove našim poduzetnicima, porez na dohodak od kamata po odbitku obračunava se uz uvažavanje odredbi ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ako se primjenjuje (vidi pregled ugovora u ovom broju časopisa RRiF – STRUČNE OBAVIJESTI). U svim navedenim kombinacijama pod ovom točkom kamata koja se isplaćuje ne podliježe oporezivanju PDV-om.

5. Kamate koje su ostvarene u poslovnim bankama, štedionicama i štedno-kreditnim zadrugama na kunsku i deviznu štednju, na pologe (po viđenju i oročene) na žiro, tekućem ili deviznom računu građana, ne smatraju se dohotkom (čl. 9. st. 1. Zakona o porezu na dohodak).

6. Zatezne kamate između povezanih osoba za dužnika su porezno NEPRIZNATI rashod prema čl. 7. st. 1. t. 9. Zakona o porezu na dobit, neovisno o tome je li ih zaračunalo tuzemno ili inozemno povezano društvo (vjerovnik) i neovisno o tome po kojoj je stopi zatezna kamata obračunana.

7. Kamate na zajmove između povezanih osoba, sukladno čl. 14. Zakona o porezu na dobit i čl. 37. Pravilnika o porezu na dobit, odnose se na zajmove između rezidenta i nerezidenta. Pritom razlikujemo:

I. TRGOVAČKO DRUŠTVO – REZIDENT DAJE ZAJAM POVEZANOM DRUŠTVU – NEREZIDENTU	
a) bez kamate	→ nema naknade ni osnovice za PDV
→ osnovicu poreza na dobitak uvećati za kamatu od 7% god.
b) s kamatom nižom od 7% god.	→ prijenos porezne obveze prema čl. 17. st. 1. Zakona o PDV-u – <i>reverse charge</i>
→ osnovicu poreza na dobitak uvećati za razliku kamate od 7% god i ugovorene kamate
c) s kamatom od 7%	→ prijenos porezne obveze prema čl. 17. st. 1. Zakona o PDV-u – <i>reverse charge</i>
→ ugovorena kamata je računovodstveni i porezni prihodi!!
II. TRGOVAČKO DRUŠTVO – REZIDENT PRIMA ZAJAM OD POVEZANOG DRUŠTVA – NEREZIDENTA	
a) bez kamate	→ nema naknade ni osnovice za PDV
b) s kamatom od 7% godišnje i nižom	→ nema obračuna PDV-a na kamatu – kamata je oslobođena PDV-a
→ ugovorena kamata je porezno priznati trošak
c) s kamatom višom od 7% godišnje	→ nema obračuna PDV-a na kamatu – kamata je oslobođena PDV-a
→ razlika između ugovorene kamate i kamate obračunane po 7% god. porezno je NEPRIZNATI RASHOD

Ako je zajam primljen od povezanog društva – udjeličara (dioničara) nerezidenta, odnosno pravne osobe koja nije obveznik poreza na dobitak u RH (niti poreza na dohodak od kapitala) i drži najmanje 25% dionica ili udjela u kapitalu društva-dužnika, a svota njegova zajma premašuje četverostruku svotu njegova udjela – obračunana kamata dužniku iznad propisanog limita je POREZNO NEPRIZNATI RASHOD, neovisno o ugovorenoj kamatnoj stopi (čl. 8. st. 1. Zakona o porezu na dobit). (MF. Kl.; 410 –10/06 –01/14, od 10. travnja 2006., PiP br. 7/06., str. 85)

8. Na povezane osobe između rezidenata primjenjuju se također odredbe navedene u prethodnoj točki (t. 7.) u slučaju kad je povezana osoba u povlaštenom poreznom položaju sukladno čl. 13. st. 5. Zakona o porezu na dobit ako:

- plaća porez na dobit po stopama koje su niže od propisane stope ili je oslobođena od plaćanja poreza na dobit, ili
- ima u poreznom razdoblju pravo na prijenos poreznog gubitka iz prethodnih poreznih razdoblja.

Napomena:

O računovodstvenom i poreznom položaju kamata smo pisali u časopisu RRiF br. 10/11., str. 74. i 11/11., str. 122.

6. DEVIZNO POSLOVANJE¹

Poslovanje stranom gotovinom i kunkskom gotovinom i čekovima u odnosima između deviznog rezi-

¹ Zadnji broj Narodnih novina koji je uključen u ovaj pregled je br. 2/14.

denta i nerezidenta uređeno je sljedećim aktima:

- Zakon o deviznom poslovanju (Nar. nov. br., 96/03. do 76/13.)
- Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (Nar. nov., br.87/08. i 25/12.)
- Zakon o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 177/04. do 148/13.) i Pravilnik o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 95/05. do 160/13.) u dijelu u kojem uređuju isplate u gotovu novcu.
- Odluka o načinu podizanja i polaganja strane gotovine i čekova na račun otvoren u banci (Nar. nov., br. 48/10.)
- Odluka o plaćanju i naplati u stranim sredstvima plaćanja u zemlji (Nar. nov., br. 111/05.)

Za potrebe deviznog sustava nerezidenti su i osobe unutar Europske unije, a ne samo one izvan nje.

6.1. STRANA GOTOVINA I ČEKOVI I KUNSKA GOTOVINA

6.1.1. Naplata

Rezidenti **moгу primiti naplatu** u poslovima sa nerezidentima u gotovini u kunama, stranoj gotovini i čekovima. **Ograničenja** postoje u svoti naplate u stranoj valuti i u kunama. Jedna transakcija (naplata) u odnosu sa nerezidentom ne može biti veća od 15.000,00 eura, odnosno odgovarajuće protuvrijednosti druge valute odnosno 105.000,00 kn. Jedna transakcija može biti pojedinačna ili se može obavljati u više međusobno povezanih gotovinskih transakcija koje ukupno prelaze navedene svote. Ovo ograničenje se odnosi i na komitente iz zemalja EU.

Naplaćena strana gotovina **mora se položiti** u poslovnu banku u roku tri radna dana od dana naplate.

Ako se polaganje strane gotovine i čekova na račun obavlja na osnovi predračuna, rezident je dužan banci naknadno dostaviti ugovor ili račun u roku u kojem je ugovorena isporuka robe ili usluga odnosno drugo ispunjenje obveze.

U stranoj gotovini i čekovima se ne može naplatiti posao čija naplata nije dopuštena u stranim sredstvima plaćanja prema toč. VII. i VIII. Odluke o plaćanju i naplati u stranim sredstvima plaćanja u zemlji, stoga što pojam stranih sredstava plaćanja uključuje i pojam strane gotovine i čekova. Riječ je npr. kupoprodaje nekretnine u RH i udjela u trgovačkim društvima sa sjedištem u RH.

6.1.2. Plaćanje

Nerezidentima se može platiti u stranoj gotovini i u kunama, ovisno o ugovorenoj valuti plaćanja, osim ako je drukčije uređeno propisima iz područja oporezivanja dohotka. S deviznog motrišta ne postoje ograničenja u svoti plaćanja, već se samo mora poštivati određeni postupci pri njezinu pribavljanju. Ograničenja u plaćanju bi mogla postojati samo s motrišta primatelja gotova novca s obzirom na njegove nacionalne propise s područja sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma.

Pri plaćanju u stranoj gotovini treba provesti odgovarajuće postupke:

1. Nabaviti predračun, račun ili ugovor.
2. Podići, uz prilaganje predračuna, računa ili ugovora, stranu gotovinu u poslovnoj banci (s deviznog računa ili je kupiti, ali ne kod ovlaštenog mjenjača)

3. U roku 60 dana od dana podizanja gotovine na temelju predračuna poslovnoj banci treba predložiti dokaze da su novci iskorišteni za plaćanje primljene isporuke ili vratiti ih poslovnoj banci.

Plaćanje stranom gotovinom dopušteno je osobama koje su fizičke osobe samo ako to nije zapriječeno odredbama propisa kojim se uređuje oporezivanje dohotka.

6.2. DEVIZNA BLAGAJNA

Potrebe	Namjena	Svota prosječnog dnevnog blagajničkog maksimuma
Službeni put	Troškovi u vezi sa službenim putom.	• Do 1.500,00 eura, bez odobrenja HNB-a.
• Usluge u međunarodnom robnom i putničkom prometu. • Usluge pružanja hitne medicinske pomoći.	Troškovi u vezi s prijevozom sredstava i robe.	• Preko 1.500,00 eura na temelju odobrenja HNB-a na temelju opravdanog zahtjeva.
• Za pružanje ugostiteljsko-turističkih usluga (usluga noćenja, pansiona, polupansiona i usluga prijevoza), • Za pružanje usluga zračnih luka, morskih luka, marina, pristaništa i autocesta te za opskrbu stranih zrakoplova i brodova gorivom i mazivom i drugom potrošnom robom • Za prodaju robe s carinskog skladišta tipa »D« • Za prodaju putničkih i robnih vozniha isprava, neposredno ili preko putničkih turističkih agencija, za račun nerezidenata.	Za vraćanje ostatka novca kupcu.	• Do 3.000,00 eura, bez odobrenja HNB-a. • Preko 3.000,00 eura na temelju odobrenja HNB-a na temelju opravdanog zahtjeva.

Ako rezident podiže stranu gotovinu ili čekove u svrhu njezina pologa u vlastitu deviznu blagajnu, unosi se tekst »za polog u deviznu blagajnu u svrhu službenog puta u inozemstvo«. Strana gotovina se ne može unijeti u deviznu blagajnu povratom neutrošene strane gotovine koja je izravno dana fizičkoj osobi za potrebe službenog puta ili kupnjom strane gotovine za potrebe devizne blagajne kod ovlaštenog mjenjača. Umjesto prava u stranoj valuti, ugovorne strane se mogu dogovoriti o pravima u kunama pa se s toga za potrebe službenog puta u inozemstvo može isplatiti i kune. Konverzijski tečaj se dogovara. To ne treba biti srednji tečaj Hrvatske narodne banke.

Prosječni dnevni blagajnički maksimum utvrđuje se tako da se zbroje dnevna stanja tijekom tromjesečja i dobiveni zbroj podijeli s brojem kalendarskih dana toga tromjesečja. Devizni blagajnički maksimum nema nikakvu poveznicu sa blagajničkim maksimumom koji je uređen propisima o fiskalizaciji.

6.3. UNOŠENJE I IZNOŠENJE STRANE GOTOVINE I ČEKOVA I KUNA

Za unošenje i iznošenje strane gotovine i kuna ne postoje ograničenja u svoti unošenja i iznošenja preko granice.

Fizička osoba dužna je prijaviti cariniku unošenje ili iznošenje gotovine u domaćoj ili stranoj valuti preko

državne granice u kunskoj protuvrijednosti iznosa od 10.000,00 eura ili više. Ovo ograničenje se ne odnosi na prijelaze nacionalne granice prema zemljama EU.

6.4. ČLANCI I PROPISI IZ PODRUČJA DEVIZNOG POSLOVANJA

- Kreditni poslovi (RRiF br. 4/13., str. 140. i br. 8/13., str. 163.) :
 - Kreditom se prema deviznim propisima ne smatra samo kredit prema odredbama Zakona o obveznim odnosima (Nar. nov., br. 35/05., i 41/08. i 125/11.)
 - O kreditnim poslovima s inozemstvom izvještava se HNB.
- Naplata kupoprodaje nekretnine koja se nalazi u Republici Hrvatskoj može se naplatiti samo u kunama (Odluka o plaćanju i naplati u stranim sredstvima plaćanja, Nar. nov., br. 111/05., toč. VII. i VII.)
- Plaćanja koja su posljedica obračunskih oblika namire (cesija, asignacija, preuzimanje duga i dr.) nisu dopuštena u svim okolnostima (RRiF 12/07., str. 128.)
- Za otvaranje računa u inozemstvu rezidenti NE trebaju odobrenje HNB-a (RRiF 1/11., str.239.)
- Neke rezidentne osobe za poslovanje s nerezidentnim osobama vode se nadzorne knjige kapitalnih poslova. (RRiF br. 11/13, str. 146.)
- Poslovanje sa nerezidentima se statistički prati te neke rezidentne osobe dostavljaju propisana izvješća HNB-u u različitim rokovima. (RRiF br. 8/12., str. 131.)
- Devizno poslovanje se u svojim bitnim odrednicama nije promijenilo ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju 1. srpnja 2013. (RRiF br. 12/12., str. 181. i 7/13. ,str. 154.

7. ZASTARA

Institut zastare potraživanja u RH nije uređen jedinstvenim zakonom, već odredbe o zastari sadržavaju brojni propisi. To je prije svega **Zakon o obveznim odnosima** (Nar. nov., br. 35/05., 41/08. i 125/11., dalje: ZOO), kao opći propis, ali i mnogi drugi posebni propisi kao npr. Opći porezni zakon (Nar. nov., br. 147/08. do 73/13., dalje: OPZ), Zakon o mjenici (Nar. nov., br. 74/94. i 92/10., dalje ZM), Zakon o čeku (Nar. nov., br. 74/94.), Zakon o radu (Nar. nov., br. 149/09., 61/11. i 73/13. dalje: ZR) te mnogi drugi. Stoga je uvodno bitno istaknuti da se, ako nekim od tih posebnih zakona (*lex specialis*) u pogledu zastare nije propisano nešto drugo, primjenjuju odredbe o zastari iz ZOO-a (*lex generalis*).

U stručnoj se literaturi zastara najčešće definira kao **gubitak zahtjeva uslijed nevršenja sadržaja subjektivnog prava kroz zakonom određeno vrijeme, odnosno kao protek određenog vremena nakon isteka kojega prestaje vjerovnikova mogućnost zahtijevati ispunjenje obveze. Dakle, zastarom dug nije prestao, samo je postao neutuživ.**

Napomena:

Opširnije o zastari može se pročitati u časopisu RRiF br. 10/10. str. 164., 5/11., str. 89. i 12/11. str. 115.

U nastavku se daje tablični prikaz zastarnih rokova prema odredbama nekih propisa.

Tablica 52. Zastarni rokovi prema Zakonu o obveznim odnosima (Nar. nov., br. 35/05., 41/08. i 125/11.)

RED. BR.	TRAŽBINA	ROK	OD KADA TEČE
1.	OPĆI ZASTARNI ROK, SVE TRAŽBINE ZA KOJE NIJE PROPISAN POSEBAN ROK	5 godina	
2.	POVREMENA POTRAŽIVANJA	3 godine	Od dospelosti svakog pojedinog davanja
	a) povremena potraživanja b) samo pravo iz kojeg proistječu	5 godina	Od dospelosti najstarijega potraživanja poslije kojeg dužnik nije vršio davanja
3.	MEĐUSOBNA POTRAŽIVANJA IZ UGOVORA O PROMETU ROBE I USLUGA (IZ TRGOVAČKIH UGOVORA)	3 godine	
4.	ZAKUPNINA	3 godine	
5.	NAKNADA ŠTETE	3 godine	Od kada je oštećeni doznao za štetu i osobu koja je štetu učinila
	a) izvanugovorne	5 godina	Od nastanka štete - objektivni rok
	b) počinjene kaznenim djelom c) ugovorne	Kad istekne zastara kaznenog progona ako je taj rok dulji Za vrijeme određeno za zastaru obveze čijom je povredom šteta nastala	
6.	POTRAŽIVANJE ZA:	1 godina	Od dospelosti svake pojedine tražbine
	a) struju, vodu, grijanje, dimnjačarske usluge, plin, čistoća - za potrebe kućanstva		
	b) radio i televizijska pristojba		
	c) telefon, poštanski pretinac d) pretplata za povremene tiskovine		
7.	POTRAŽIVANJA	10 godina	
	a) utvrđena sudskom odlukom (nagodbom) ili odlukom (nagodbom) drugog nadležnog tijela b) povremena potraživanja utvrđena takvom odlukom (nagodbom)	3 godine	Kao pod rednim brojem 2.
8.	IZ UGOVORA O OSIGURANJU		Od prvog dana poslije proteka kalendarske godine u kojoj je potraživanje nastalo, odnosno od saznanja za osigurani slučaj, ako dokaže da nije znao, ali u svakom slučaju zastara nastupa za 10 godina kod životnog osiguranja, a kod ostalih za 5 godina
	1. Ugovaratelja (osiguranika)	5 godina	
	a) životno osiguranje b) iz ostalih ugovora	3 godine	
	2. Osiguratelja iz ugovora o osiguranju	3 godine	
3.	Neposredan zahtjev treće osobe prema osiguratelju		zastarijeva za isto vrijeme za koje zastarijeva njegov zahtjev prema osiguraniku odgovornom za štetu
4.	Regresni zahtjev osiguratelja prema trećoj odgovornoj osobi		zastarijevanje počinje teći kad i zastarijevanje osiguranika prema toj osobi i navršava se u istom roku

RED. BR.	TRAŽBINA	ROK	OD KADA TEČE	RED. BR.	TRAŽBINA	ROK	OD KADA TEČE
9.	REGRESNI ZAHTEJEV POSLODAVCA PREMA ZAPOSLENIKU	6 mjeseci	Od dana isplaćene naknade štete trećoj osobi kojoj je zaposlenik na radu ili u vezi s radom uzrokovao štetu	4.	ZAHTEJEV ZA NAKNADU ŠTETE PREMA ČLANOVIMA UPRAVE I NAD. ODBORA KOJU POČINE U VOĐENJU POSLOVA ODNOSNO NADZORA	5 godina	
10.	PRAVO ZAJMODAVCA DA TRAŽI PREDAJU STVARI	3 mjeseca	Od dolaska zajmodavca u zakašnjenje, a u svakom slučaju godinu dana od sklapanja ugovora	5.	ZAHTEJEV ZA NAKNADU ŠTETE UZROKOVANU ISKORIŠTAVANJEM UTJECAJA U DRUŠTVU	5 godina	

Tablica 53. Zastarni rokovi prema Općem poreznom zakonu (Nar. nov., br. 147/08. do 73/13.)

RED. BR.	TRAŽBINA	ROK	OD KADA TEČE
1.	PRAVO POREZNOG TIJELA na utvrđivanje porezne obveze (uključujući i kamate)	3 godine	Nakon isteka godine u kojoj je trebalo utvrditi porezne obveze i kamate
2.	PRAVO POREZNOG TIJELA na naplatu poreza (uključujući kamate, troškove ovrhe i novčane kazne)	3 godine	Istekom godine u kojoj je porezni obveznik sam utvrdio poreznu obvezu ili nakon isteka godine u kojoj je to učinilo porezno tijelo
3.	PRAVO POREZNOG TIJELA na pokretanje prekršajnog postupka	3 godine	Istekom godine u kojoj je počinjen prekršaj
4.	PRAVO POREZNOG OBVEZNIKA na povrat poreza (uključujući kamate, troškove ovrhe i novčane kazne)	3 godine	Istekom godine u kojoj je porezni obveznik stekao pravo na povrat
5.	APSOLUTNI ROK ZASTARE ZA SVE TRAŽBINE POD RED. BR. 1. – 4.	6 godina	Od dana kad je zastara počela prvi put teći

Tablica 54. Zastarni rokovi prema Zakonu o trgovačkim društvima (Nar. nov., br. 111/93., 34/99., 121/99. - vjerodostojno tumačenje, 52/00., 118/03., 107/07., 146/08., 37/09., 152/11. - proć. tekst., 111/12. i 68/13.)

RED. BR.	TRAŽBINA	ROK	OD KADA TEČE	RED. BR.	TRAŽBINA	ROK	OD KADA TEČE
1.	ZAHTEJEV J.T.D. PREMA ČLANU ZA ŠTETU ZBOG POVREDE OBVEZE SUZDRŽAVANJA OD KONKURENCIJE	3 mjeseca	Od dana kada su ostali članovi saznali za povredu obveze	7.	ZAHTEJEV d.d. PREMA ČLANU UPRAVE ZBOG POVREDE PRAVILA O ZABRANI KONKURENCIJE	3 mjeseca	Od kada su ostali članovi uprave i članovi nadzornog odbora saznali za štetnu radnju
		5 godina	Od dana učinjene povrede bez obzira na saznanje			5 godina	Od dana kad je radnja učinjena (objektivni rok), bez obzira na saznanje
2.	POTRAŽIVANJA PREMA ČLANOVIMA J.T.D. S NASLOVA ODGOVORNOSTI ZA OBVEZE DRUŠTVA	5 godina, ako tražbina prema društvu ne zastaruje u kraćem roku	Od prvog dana od dana upisa prestanka društva ili prestanka članstva u društvu upisani u sudski registar	8.	ODGOVORNOST ČLANOVA DRUŠTVA I ČLANOVA UPRAVE d.o.o. ZA RADNJE PRI OSNIVANJU	5 godina	Od dana upisa društva u sudski registar, odnosno od dana štetne radnje, ako je poduzeta nakon upisa
3.	ZAHTEJEV PREMA DIONIČARIMA ZA POVRAT ONOGA ŠTO SU PRIMILI OD DRUŠTVA SUPROTNO ZTD-u	5 godina	Od primitka plaćanja	9.	ZAHTEJEV PO OSNOVI NEDOPUŠTENIH PRIMANJA ČLANOVA d.o.o.	5 godina	Od dana kada je primljena uplata
				10.	ZAHTEJEV ZA ISPUNJENE ČINIDBE (koja se na temelju poslovnog udjela mora ispuniti) PREMA PRAVNOM PREDNIKU STJECATELJA POSLOVNOG UDJELA	5 godina	Od podnošenja prijave za upis prijena poslovnog udjela u knjigu poslovnih udjela
				11.	ZAHTEJEV PREMA ZAKONSKIM ZASTUPNICIMA VLADAJUĆEGA DRUŠTVA ZA ŠTETU POČUNJENU U OVISNOM DRUŠTVU PRI DAVANJU UPUTA, A I PREMA ČLANOVIMA UPRAVE I NEOVISNOG DRUŠTVA KAO SOLIDARNIM DUŽNICIMA	5 godina	
				12.	ZAHTEJEV PREMA ČLANOVIMA UPRAVE I NADZORNOG ODBORA PRIPOJENOG DRUŠTVA ZA ŠTETU NASTALU PRIPAJANJEM	5 godina	Od dana objave upisa pripajanja u sudski registar suda sjedišta društva preuzimatelja
				13.	ODGOVORNOST ČLANOVA UPRAVE GOSPODARSKOG INTERESNOG UDRUŽENJA ZA ŠTETU KOJU MU POČINE POVREDOM SVOJIH OBVEZA	5 godina	

